

ระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

สุนิสา ซากุลนา* สุวรรณ ทันแก้ว และ ประจวบ แผลมหลัก

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

*อีเมลของผู้ประพันธ์บรรณกิจ: Sunisa.su@up.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนารั้วนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1-2 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกนและเพิ่มร้อยละ 5 เป็น 300 คน เครื่องมือคือแบบสอบถาม ซึ่งมีความเชื่อมั่น 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 90.00 อาศัยอยู่ภาคเหนือมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.70 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 94.30 มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.00-3.49 คิดเป็นร้อยละ 40.70 ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 35.70 มีรายได้เฉลี่ยต่อปี อยู่ระหว่าง 100,000 – 199,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.70 การตัดสินใจกลุ่มที่มากที่สุดกำลังศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาอนามัยชุมชน คิดเป็นร้อยละ 44.70 ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาพบว่า มีเพียงปัจจัยด้านหลักสูตรที่อยู่ในระดับสูง ส่วนปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการเงิน และปัจจัยด้านสถาบันอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การตัดสินใจ เข้าศึกษา อุดมศึกษา

Level of factors concerned with decision making on admission in higher education, School of Public Health, University of Phayao

Sunisa Chakunna * Suwanna Thankaow and Prachuab Lamluk

School of Public Health University of Phayao, Phayao 56000, Thailand

*Corresponding author's e-mail: Sunisa.su@up.ac.th

Abstract

This descriptive research aimed to explore factors associated with decision-making to study at higher education level of students at school of public health, University of Phayao. Sample were 300 first and second- year students those calculated by Krejcie & Morgan's formular with 5% added. Data were collected by using a questionnaire with 0.9 reliability and analyzed by using descriptive statistics and Chi-square test.

The result of characteristics of students revealed most of them were female (90.00%), came from the northern region (44.70%), finished from government school (94.3%), duration of average grade 3.00-3.49 (40.70%), parent's occupation was agriculture (35.70%), duration of parent's income was 1 0 0,000–199,999 baht (4 5 . 7 0 %) , study in community health curriculum (4 4 . 7 0 %) . The curriculum was the only factor concerned with decision making in high level. The other factors: social, family, financial and institute were at the middle level.

Keywords: Decision making, Admission, Higher education

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นรากฐานและเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มีการแข่งขันกันสูง การศึกษาเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์และยังเป็นตัวชี้วัดระดับความสามารถของมนุษย์ มนุษย์จึงมีความจำเป็นในการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา แนวโน้มการขยายตัวของธุรกิจและอุตสาหกรรมขนาดย่อม ทำให้ความต้องการของตลาดแรงงานเปลี่ยนแปลงไป ความจำเป็นที่จะต้องมีการกักตุนคนย่อมมีมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาลหรือภาคเอกชนต่างก็ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะเฉพาะ ในแต่ละงาน ทำให้เกิดการคัดสรรบุคลากรที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพเข้าร่วมงานกับองค์กรเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนและผลักดันให้หน่วยงานเจริญเติบโต บุคคลจึงต้องพัฒนาตัวเองเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (จริยาภรณ์ โตเผือก, 2562)

ปัจจุบันแนวโน้มทางการศึกษากำลังถูกพัฒนาขึ้นและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง การศึกษาระดับปริญญาตรีซึ่งเป็นการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นมาได้รับความสนใจจากบุคคลทั่วไปอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยม เกิดความกระตือรือร้นพยายามหาทางศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เพื่อต้องการและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่การแข่งขันในด้านการประกอบอาชีพ ตำแหน่งที่มีความเหมาะสม รายได้ที่เพิ่มขึ้นตลอดจนเป็นที่ยอมรับจากเพื่อน ชุมชนและสังคม จะเห็นว่าการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีนอกจากการนำไปสู่ความก้าวหน้าในการทำงานแล้ว ยังทำให้ได้รับการยกย่องนับถือ มีเกียรติและยังเป็นที่ต้องการของสังคมอีกด้วย สาเหตุนี้อาจมีส่วนในการผลักดันให้บุคคลมีความสนใจในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเพื่อต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สามารถนำไปประกอบการแสวงหาความก้าวหน้าและความมั่นคงให้สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดในสังคม (จริยาภรณ์ โตเผือก, 2562) ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้สนองตอบต่อผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีแสวงหาความรู้และประสบการณ์ได้ตามความต้องการจากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะได้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของทางคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา พัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการของผู้ปกครอง และนักเรียนโดยการนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาต่อไป

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ได้เปิดหลักสูตรด้านสุขภาพหลากหลายหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยชุมชน หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต และหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมที่แนวโน้มการดูแลสุขภาพต้องการกระบวนการที่หลากหลายขึ้น ตามบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตามจำนวนการรับนิสิตที่ผ่านมานั้น จำนวนนิสิตที่สมัครเข้าศึกษายังมีจำนวนไม่แน่นอน บางหลักสูตรผู้สมัครเข้าศึกษามีแนวโน้มลดลง เช่น หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต ปี 2560 มีนิสิต 76 คน ปี 2564 มีนิสิต 18 คน และ ปี 2565 มีนิสิต จำนวน 24 คน เป็นต้น (กองบริการการศึกษา 2565) ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนารับนิสิตต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานประจำฐานวิจัย มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานามัยชุมชน หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานามัยสิ่งแวดล้อม สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต และหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิตที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1-2 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา รวมทั้งสิ้น 1,088 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion criteria) คือ 1) นิสิตที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1-2 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา 2) สามารถสื่อสาร อ่าน และเขียนภาษาไทยได้ 3) สมัครใจ และยินยอมเข้าร่วมวิจัย เกณฑ์คัดออก (Exclusion criteria) ในช่วงเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างติดภารกิจไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ทำการการศึกษา มีปัญหาสุขภาพ หรืออุปสรรคอื่น ๆ ที่ไม่สามารถตอบแบบสอบถามได้

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดด้วยสูตรของเครซีและมอร์แกน ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ได้ขนาดตัวอย่าง 283 คน และเพื่อให้ได้จำนวนแบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 เป็นจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 300 คน จากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยแบ่งตามหลักสูตรที่ศึกษา จำนวน 6 หลักสูตร กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละหลักสูตร คือหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานามัยชุมชน จำนวน 149 คน หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานามัยสิ่งแวดล้อม จำนวน 30 คน หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จำนวน 63 คน หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 31 คน หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต จำนวน 10 คน และหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต จำนวน 17 คน จากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อ นิสิตแต่ละหลักสูตรตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณมาได้

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งประยุกต์จากแนวคิดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการของผู้บริโภคของฟิลลิป คอตเลอร์ (Philip Kotler, 1997) และงานวิจัยของ วิทวัส เหล่ามะลอ (2562) มีแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบและเติมข้อความในช่องว่างจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ภูมิภาค ประเภทโรงเรียน เกรดเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายได้ของผู้ปกครอง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านหลักสูตร ด้านการเงิน และด้านสถานศึกษา เป็นแบบมาตรวัดระดับ (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 และตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's reliability coefficient alpha) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.90 ค่าความเที่ยงรายด้านคือด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านหลักสูตร ด้านการเงิน และด้านสถานศึกษา เท่ากับ 0.83, 0.70, 0.90, 0.93 และ 0.82 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ในการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยถึงนิสิตชั้นปีที่ 1-2 (รหัส 64-65) เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัยในชั้นเรียน พอถึงเวลานัดหมายผู้วิจัยเข้าพบนิสิตที่ได้รับการสุ่มรายชื่อ ทำการแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ ให้การลงนามยินยอม และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเองเพียง 1 ครั้ง ใช้เวลาประมาณ 10-20 นาที จากนั้นทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ เพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน และรายงานผลการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการแบ่งระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษา รายข้อเป็นระดับต่ำ ปานกลาง และสูง ใช้เกณฑ์ของ Best¹⁰ ตามสูตร (ค่าสูงสุด-ค่าต่ำสุด)/จำนวนชั้น จึงได้ระดับต่ำ เป็น 1-2.33 ระดับปานกลาง 2.34-3.66 และระดับสูง 3.67-5.00

การพิทักษ์ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา เลขที่โครงการวิจัย UP-HEC 1.2/032/65

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (N=300 คน)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	30	10.00
	หญิง	270	90.00
ภูมิภาค	เหนือ	200	66.70
	กลาง	46	15.30
	ตะวันออกเฉียงเหนือ	41	13.70
	ใต้	13	4.30
	รัฐบาล	283	94.30
ประเภทของโรงเรียน	เอกชน	17	5.70
ผลการเรียนระดับ ม.6	ต่ำกว่า 3.00	57	19.00

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพของผู้ปกครอง	3.00-3.49	122	40.70
	3.5 ขึ้นไป	121	40.30
	เกษตรกร	107	35.70
	รับจ้าง	90	30.00
	ราชการ	25	8.20
	ธุรกิจส่วนตัว	17	5.70
	ค้าขาย	44	14.70
รายได้ของครอบครัว	พนักงานบริษัท	17	5.70
	ต่ำกว่า 100000	72	24.00
	100000-199999	135	45.00
	200000-299999	51	17.00
หลักสูตรที่เข้าศึกษา	300000 ขึ้นไป	42	14.00
	หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต	149	49.70
	สาขาวิชาอนามัยชุมชน		
	หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา	30	10.00
	อนามัยสิ่งแวดล้อม		
	หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอา	63	21.00
	ชีว		
	อนามัยและความปลอดภัย		
	หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา	31	10.30
	การส่งเสริมสุขภาพ		
	หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต	10	3.30
	หลักสูตรแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต	17	5.70

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน ด้านเพศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 90.00 อาศัยอยู่ภาคเหนือมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.70 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 94.30 มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.00-3.49 คิดเป็นร้อยละ 40.70 ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 35.70 มีรายได้เฉลี่ยต่อปี อยู่ระหว่าง 100,000 – 199,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.70 กลุ่มที่มากที่สุดกำลังศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยชุมชน คิดเป็นร้อยละ 44.70

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา รายข้อ (n=300)

ปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ภาพรวมทั้งหมด กลาง ($\bar{X}$ = 3.53 S.D. = 0.67)	3.53	0.67	ปานกลาง

ปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านสังคม	3.61	0.65	ปานกลาง
1. ได้รับการยอมรับจากสังคมรอบข้าง	3.72	0.83	สูง
2. ได้รับเกียรติยศ ชื่อเสียง	3.15	0.84	ปานกลาง
3. ได้รับการยกย่องในความรู้ ความสามารถ	3.35	0.84	ปานกลาง
4. สามารถนำไปประกอบอาชีพได้	4.01	0.83	สูง
5. มีความก้าวหน้าในอาชีพ	3.88	0.84	สูง
6. การแนะแนวการศึกษาเกี่ยวกับคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา	3.55	0.94	ปานกลาง
ด้านครอบครัว	3.28	0.54	ปานกลาง
7. รายได้ของครอบครัวในปัจจุบัน	3.48	0.83	ปานกลาง
8. สภาพคล่องด้านการเงินของครอบครัว เช่น มีเงินใช้จ่ายเพียงพอ	3.40	0.85	ปานกลาง
9. ค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวและภาระหนี้สิน	3.32	0.97	ปานกลาง
10. การสนับสนุนของครอบครัว	4.10	0.91	สูง
11. ผู้ปกครอง/สำเร็จจากมหาวิทยาลัยนี้	1.57	0.13	ต่ำ
12. ระยะทางระหว่างภูมิลำเนากับมหาวิทยาลัยพะเยา	3.67	1.16	สูง
ด้านหลักสูตร	3.76	0.69	สูง
13. หลักสูตรที่เปิดสอนเป็นที่นิยมและต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน	3.58	0.83	ปานกลาง
14. มีหลักสูตรให้เลือกเรียนที่หลากหลาย	3.79	0.87	สูง
15. มีหลักสูตรเน้นทางด้านสาขาวิชาชีพหรือมีวิชาชีพรับรอง	3.81	0.79	สูง
16. มีหลักสูตรที่เปิดสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน	3.82	0.82	สูง
ด้านการเงิน	3.54	0.83	ปานกลาง
17. พิจารณาจากค่าธรรมเนียมการศึกษา	3.55	1.03	ปานกลาง
18. พิจารณาจากค่าหนังสือและอุปกรณ์การเรียน	3.43	0.97	ปานกลาง
19. พิจารณาจากค่าครองชีพหรือค่าใช้จ่ายในแต่ละวันด้านสถาบันการศึกษา	3.64	0.92	ปานกลาง
ด้านสถาบันการศึกษา	3.55	0.67	ปานกลาง
20. เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับของสังคม	3.63	0.78	ปานกลาง
21. เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ตลาดแรงงานหรือหน่วยงานยอมรับ	3.64	0.82	ปานกลาง
22. เป็นคณะที่มีความทันสมัยและมีความพร้อมในการเรียนการสอน	3.75	0.82	สูง
23. สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยและการเดินทางมีความสะดวกสบาย	3.00	1.09	ปานกลาง
24. เป็นคณะที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน บรรยากาศดี	3.80	0.91	สูง
25. มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันและทันสมัย	3.52	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้าน พบว่า ปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.53$ S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาภาพรวมของแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยที่อยู่ในระดับสูงประกอบด้วยปัจจัย

ด้านหลักสูตร ส่วนปัจจัยที่เหลืออยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยดังนี้ ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคม ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 0.65) ปัจจัยด้านสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.55, S.D. = 0.67) ปัจจัยด้านการเงิน ($\bar{X}$ = 3.54, S.D. = 0.83) และปัจจัยด้านครอบครัว ($\bar{X}$ = 3.28, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับปัจจัยการตัดสินใจด้านสังคมเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ถึงระดับสูงจำนวนข้อเท่าๆ กัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ “สามารถนำไปประกอบอาชีพได้” ($\bar{X}$ = 4.01 S.D. = 0.83) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ได้รับเกียรติยศ ชื่อเสียง” ($\bar{X}$ = 3.15 S.D. = 0.84) ระดับปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า มีค่าเฉลี่ยทั้งในระดับต่ำ ปานกลาง และสูง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ “ผู้ปกครองสำเร็จจากมหาวิทยาลัยนี้” ($\bar{X}$ = 1.57 S.D. = 0.13) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ “การสนับสนุนของครอบครัว” ($\bar{X}$ = 4.10 S.D. = 0.91) ด้านหลักสูตร พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ถึงระดับสูง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “หลักสูตรที่เปิดสอน เป็นที่นิยมและต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน” ($\bar{X}$ = 3.58 S.D. = 0.83) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ “มีหลักสูตรที่เปิดสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน” ($\bar{X}$ = 3.82 S.D. = 0.82) ด้านการเงิน พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับ ปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “พิจารณาจากค่าหนังสือและอุปกรณ์การเรียน” ($\bar{X}$ = 3.43 S.D. = 0.97) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ “พิจารณาจากค่าครองชีพหรือค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน” ($\bar{X}$ = 3.64 S.D. = 0.92) และด้านสถาบันการศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ถึงระดับสูง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยและการเดินทางมีความสะดวกสบาย” ($\bar{X}$ = 3.00 S.D. = 1.09) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ “เป็นคณะที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนบรรยากาศดี” ($\bar{X}$ = 3.80 S.D. = 0.91)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า เพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งเป็นตามสัดส่วนระหว่างเพศหญิงและชายในระบบสุขภาพที่เพศหญิงมากกว่าเพศชาย อาศัยอยู่ภาคเหนือมากที่สุด เนื่องจากเป็นสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยที่อยู่ภาคเหนือ ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาล และผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นไปตามบริบททางสังคมไทยที่มีโรงเรียนรัฐบาลมากกว่าโรงเรียนเอกชนและประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มที่มากที่สุดกำลังศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานามัยชุมชน เนื่องจากเป็นหลักสูตรดั้งเดิมของคณะ ยังไม่เข้มงวดในการควบคุมจำนวนการผลิต และมีอัตลักษณ์พิเศษ คือ มีการฝึกงานอย่างเป็นรูปธรรมทั้งฝึกงานภาคสนามบูรณาการรวมกับหลักสูตรอื่นๆ ในชั้นปีที่ 3 ฝึกงานภาคโรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในชั้นปีที่ 4 (คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565)

ผลการศึกษาในระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาพบว่า มีเพียงปัจจัยด้านหลักสูตรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของปัจจัยด้านหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงประกอบด้วยหลักสูตรให้เลือกเรียนที่หลากหลาย มีหลักสูตรเน้นทางด้านสาขาวิชาชีพหรือมีวิชาชีพรับรอง และมีหลักสูตรที่เปิดสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงของคณะสาธารณสุขศาสตร์ที่เปิดการเรียนการสอนถึง 6 หลักสูตร คือ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานามัยชุมชน หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานามัยสิ่งแวดล้อม หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต และหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต ซึ่งทุกหลักสูตรมีสภาวิชาชีพรองรับ และมีใบประกอบวิชาชีพที่ชัดเจน (คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565) สำหรับปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยด้านการเงิน และปัจจัยด้านครอบครัว แม้ผู้เข้าศึกษาจะประเมินอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ที่เป็นจริงของคณะสาธารณสุขศาสตร์ รวมถึงภาพรวมของมหาวิทยาลัย

พะเยา เช่น รายชื่อของปัจจัยด้านสังคมที่อยู่ในระดับสูง ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากสังคมรอบข้าง สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ และมีความก้าวหน้าในอาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรของคณะสาธารณสุขศาสตร์ เน้นการผลิตผู้ให้บริการสุขภาพ สำเร็จการศึกษาแล้วสามารถปฏิบัติงานได้เลย ได้เป็นผู้ช่วยเหลือคนที่อยู่ในสภาวะเจ็บป่วย ย่อมเป็นที่รักและยอมรับของสังคมโดยรวม และมีช่องทางในการศึกษาต่อในระดับสูงได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของของ กนกวรรณ ผันสำโรง และคณะ (2561) ที่ทำการศึกษาค้นคว้าความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนโรงเรียนมัธยมด่านขุนทด ที่พบว่า หลักสูตรที่เปิดสอนเป็นที่เหมาะสมและน่าสนใจมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษา รายชื่อของปัจจัยด้านครอบครัวที่อยู่ในระดับสูง ได้แก่ การสนับสนุนของครอบครัว และระยะทางระหว่างภูมิลำเนากับมหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนนิสิตส่วนใหญ่ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดภาคเหนือถึงร้อยละ 66.70 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของกนกวรรณ ผันสำโรง และคณะ (2561) ที่พบว่า สถานศึกษาที่อยู่ใกล้บ้านมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษา รายชื่อของปัจจัยด้านสถาบันการศึกษาที่อยู่ในระดับสูง ได้แก่ เป็นคณะที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนบรรยากาศดี ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในหุบเขา มีสระน้ำอยู่กลาง มีความเป็นธรรมชาติ ในฤดูหนาวสภาพอากาศเย็นสบาย มีไม้ดอกสวยงาม ประกอบกับมหาวิทยาลัยพะเยาส่งเสริมการรักษาสุขภาพแวดล้อมด้วยการจัดรถเมล์ที่ขับเคลื่อนด้วยก๊าซ NGV รับส่งนิสิตภายในมหาวิทยาลัย ไม่อนุญาตให้มีการขับขีรถจักรยานยนต์ และปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนเป็นรถเมล์ที่ขับเคลื่อนด้วยระบบไฟฟ้าทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกนกวรรณ ผันสำโรง และคณะ (2561) ที่พบว่า ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งที่ส่งผลต่อความต้องการศึกษา คือ การ มีบรรยากาศที่ดี สิ่งอำนวยความสะดวกที่ดี มีการคมนาคมที่สะดวก

อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยที่น่าสนใจแต่กลุ่มตัวอย่างยังประเมินในระดับปานกลาง เช่น ปัจจัยด้านการเงิน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของสอดคล้องกับการศึกษาของพิชญาดา นวลสาย ติตารัตน์ จันทะหิน จินณวัตร ปะโคทั้ง (2563) ที่ทำการการศึกษาสภาพปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวแตกต่างกันทำให้การตัดสินใจแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากมหาวิทยาลัยพะเยาเป็นมหาวิทยาลัยในชนบท ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองพะเยาถึง 17 กิโลเมตร สถานบันเทิงมีไม่มาก ค่าครองชีพต่ำ จึงส่งผลกระทบต่อการศึกษาดำเนินชีวิตไม่มาก

บทสรุป

ผลการศึกษาพบว่า มีเพียงปัจจัยด้านหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาอยู่ในระดับสูง ส่วนปัจจัยอื่นอยู่ในระดับปานกลาง เรียนตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ปัจจัยด้านสังคม ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 0.65) ปัจจัยด้านสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.55, S.D. = 0.67) ปัจจัยด้านการเงิน ($\bar{X}$ = 3.54, S.D. = 0.83) และปัจจัยด้านครอบครัว ($\bar{X}$ = 3.28, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1) จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านหลักสูตรเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่อยู่ในระดับสูงทั้งในภาพรวมและส่วนใหญ่ของรายชื่อ ได้แก่ มีหลักสูตรให้เลือกเรียนที่หลากหลาย มีหลักสูตรเน้นทางด้านสาขาวิชาชีพหรือมีวิชาชีพรับรอง และมีหลักสูตรที่เปิดสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน ดังนั้น คณะสาธารณสุขศาสตร์ ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียน แล้วพัฒนาหลักสูตรที่หลากหลาย มีวิชาชีพรองรับ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

1.2) จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งจูงใจให้นิสิตเข้าศึกษา ดังนั้น มหาวิทยาลัยพะเยาจึงควรอาศัยจุดเด่นนี้เป็นประเด็นหนึ่งในการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย

2. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ อาจได้ข้อมูลไม่ลึกซึ้งเพียงพอต่อการตัดสินใจเชิงบริหาร ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อความเข้าใจความรู้สึที่แท้จริงของผู้ตัดสินใจเข้าศึกษามากยิ่งขึ้น

2.2) ควรศึกษาความต้องการเข้าศึกษา และการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่จะส่งผลทำให้ผู้เรียนมีความต้องการเข้าศึกษาในหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้ ได้มอบทุนอุดหนุนจากงบประมาณรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (PHUPR2R 04/2565) ขอบพระคุณผู้บริหารคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา นิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ ผันสำโรง, ณัฐริษา อำนวยศรี, รัชดาพร เทศรักษ์, และ สุรศักดิ์ แก้วกลาง. (2561). *ความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนโรงเรียนมัธยมด่านขุนทด*. สืบค้นจาก

http://fms.nrru.ac.th/home/research/public_html/images/stories/Research-2560/Student-Research/student61-9.pdf

กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา. (2565). *จำนวนนิสิตแยกตามหลักสูตร*. สืบค้นจาก

<https://reg.up.ac.th/content/all/information>

คณะสาธารณสุขศาสตร์. (2564). *ประวัติการจัดตั้งคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา*. สืบค้นจาก

<http://www.ph.up.ac.th/ContentRead.aspx?C=history-medicine>

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา. (2565). *หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานามัยชุมชน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565 (มคอ.2)*. สืบค้นจาก

<http://www.ph.up.ac.th/ContentRead.aspx?C=CommunityHealthProgramNew01>

จริยาภรณ์ โตเผือก. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*, 7(2), 56–63.

พิชญาดา นวลสาย, และคณะ. (2563). การศึกษาสภาพปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารบริหารการศึกษาบวบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 20(1), 26–38.

ภูเบศร์ สมุทรจักร. (2558). *Strategy, บทความสำหรับบุคคลทั่วไป, องค์ความรู้*. สืบค้นจาก

<https://www.ftpi.or.th/2015/172>

วิทวัส เหล่ามะลอ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุการตพิชา ปะระธรรมวรากุล. (2564). ความต้องการศึกษาต่อระดับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชีย
อาคเนย์*, 5(1), 33–46.

Best, J. W. (1977). *Research in education* (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, Inc.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16, 297–334.

Kotler, P. (1997). *Marketing management: Analysis, planning, implementation and control* (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.